54

ඉගැන්වීම් හා ඉගැන්වීම පිළිබඳ සන්නිවේදනයන් සමුදායක්

මහාචාර්ය සුනන්ද මහේන්ද්‍ර

''ගුරු'' යන යෙදුම අප සමාජයේ බහුලව භාවිතයට ආ උත්තම යෙදුමකි. 'ගුරු', 'දෙගුරු', 'තිලෝගුරු', 'ගුරුන්නාන්සේ', 'ගුරුකම්' යන යෙදුම් ඒ හා සමග යෙදෙන අන්‍ය යෙදුම් සමුදායකි. 'ගුරු' යයි සලකන්නේ යමක් 'උගත්' හෙවත් 'ඉගෙනුමක්' ලද කෙනෙකි. ඒ අනුව මේ යෙදුම 'ගුරු', 'ඇදුරු', 'මහැදුරු','වෙදදුරු' යනාදී වශයෙන් දිගු වී පවති. ඒ අනුව අපට යමක් ඉගැන්වූ කෙනෙකුට මේ මගින් 'ගුරු' යයි කීමට අමතක නොකරමු.

''ගුරු'' පදය විවිධාකාර ලෙස යෙදෙන හා යොදන අයුරු දැක ගැනීමට නම් ශ්‍රී සුමංගල ශබ්ද කෝෂය පෙරළා බැලිය යුතුය. (බලන්න ප්‍රථම භාගය 341-342 පිටු. 1963) ප්‍රාචීනවාදී සංස්කෘතියේ බහුල ලෙස යෙදෙන්නේ 'උත්තම' හා 'සාධු' යන අර්ථවලය. මේ හේතුවෙන් ඉංග්‍රීසියේ "Teacher" යන්නට වැඩි අර්ථයක් "guru" යන්නෙන් ප්‍රචලිතව පවති. මේ හේතුවෙන් "guru" යන්නට බහුල සන්නිවේදනාර්ථ සමුදායක් එකතු වී පවතී. 'ගුරුන්නාන්සේ' යන්න යාතුකර්ම ඇදුරන් හැඳින්වීමට යෙදෙන නාමයක් ලෙස හැඳින්වේ. එය කෙතරම්ද කිවහොත් ප්‍රාථමික සන්නිවේදනය ලෙස රංග කලාවේදී 'පොතේගුරු' යන්නත්, 'රංගගුරු', 'නාට්‍යගුරු' යනුවෙන් භාවිත කෙරේ. පරපුරෙන් පරපුරට පැවත එන ඥානය (දැනුම) මැනවින් හඳුනා ඒ ඥානය තම සිසු පරපුරට ප්‍රදානය කළ හැකි ශක්තිය ඇති කෙනෙකු වටා සැකසෙන කවය 'ගුරුකුලය' ලෙස සැලකේ. ඉගැන්වීමක් කළ හැක්කේ යමක් උගත් ගුරුවරයෙකු විසින්ය යන්න ජන සමාජයකදී වුව සැලකෙන්නේ සන්නිවේදනයේ ''ගුරු'' සංකල්පය හෙවත් (Teacher concept in communication) යන්නය. කිසියම් ජන මාධ්‍යයක් විභූෂණය වන්නේ ඊට අන්තර්ගත 'සන්දේශය' 'Message' දන උගත් සන්දේශකයන්ගෙන් සැදුම්ලත් විට යන්න මින් ගම්‍ය කෙරේ. කිසියම් මතයක් සන්දේශගත කිරීමට නම් ඒ මතය පිළිබඳ දැනුමක් ඇති (Knowlegeable) සන්නිවේදකයකු අවශ්‍ය බව ඉන් ප්‍රකාශ කෙරේ.

මට වඩාත් හුරු රංග කලාවයි. රංග කලාවෙන් කළ යුත්තේ හුදෙක් විනෝදය සඳහාම විනෝදය සැපයීම නොවේ. රංග කලාව එක්තරා ක්‍රමයක චිකිත්සාවකි. (Therapy) හෙවත් ගුරුකමකි. කුමක්ද චිකිත්සාව කියන්නේ? වෙදකමක්, එක්තරා සුවපත් කිරීමක්. රංග කලාව පැවත එන්නේ යාතුකර්මයෙනි. මොකක්ද යාතුකර්මය කියන්නේ? (Ritual) මානව අවශ්‍යතාවක් (Human cecessity) උපතේ සිට මරණය දක්වාම මානවයා යාතුකර්මයේ නියැළී සිටින කෙනෙකි. සුදාරකෝත්පත්තිය, නැතිනම් යහපත් දරු උපතක් සඳහා යාතුකර්මය අවශ්‍යය. දරු ගැබ දරා සිටින මවට එමඟින් ශාන්තියක් අත්පත් කරදෙනු ඇත. එපමණක්ද, ගිලන්ගතව සිටින කෙනෙකුගේ හිත මෙන්ම කයත් සුවපත් කළ හැකිය. ඊට ශාන්තිකර්ම අවශ්‍ය කෙරේ. ගිලන්ගතවීම ස්වාභාවිකයි. ඉන් මිදීම අවශ්‍යය. වැඩි කලක් යහතින් ජීවත් වීමට අකමැති කවුරුන්ද? ආයු, වර්ණ, සැප, බල නොකැමැති කෙනෙක් සිටිය හැකිද? සිටිය නොහැකිය. හිත සන්සුන් කර ගැනුමට රංග කලාව අවශ්‍ය නොකෙරේද? සන්සුන් සිත සුව එළවයි. විනෝදය හා විවේක සුවය බද්ධ වී පවතී. රංග කලාවට සම්බන්ධ වන හැම කෙනෙකුන්ම සන්සුන් සිතින් සිටිය යුතුයි. රංග කලාවේ නියමුවාට එබැවින් ගුරුන්නාන්සේ යන්න ගැළපේ. කෙමෙන් රංග කලාවට සම්බන්ධ හැම කෙනෙක්ම ''ගුරු'' බවට පත්වේ.

කොහොමද එහෙම වෙන්නේ? විශාල ප්‍රේක්ෂකාගාරයකට ඉගැන්වේ. මොනවද උගන්වන්නේ? විවිධාකාර අත්දැකීම්, චින්තන, මෙහෙයුම්, යමක් උගන්වන්නා ගුරුවරයා. ඉගෙනීම (learning) හා ඉගැන්වීම (teathing) නොමැතිව ජීවත්විය නොහැකිය. ජීවත් වුණත් එය සැබෑ ජීවිතයක් නොවේ. 'උපන්නාට මේ ලොව වැනෙමින් සිටීමක්' 'ටික දෙනෙකුට උගන්වන්න, බොහෝ දෙනෙක් ඉගෙන ගනිති' කොන්ෆියුසියස්තුමා තමයි. එහෙම කිව්වේ.

අපට පෙරාතුව ජීවත් වූ ගුරුවරුන්ගෙන් අපි ඉගනුමක් ලැබුවා නොවේද? දැන් අපි, අපට පසුව එන අයට උගන්වනු ලබනවා. රංග කලාව උගතහොත් බොහෝ දේ උගත හැකිය. Watcher Concept (ආරක්ෂක සංකල්පය) හා Forum Concept (මණ්ඩප සංකල්පය) ගුරු සංකල්පයෙන් පසුව එන සන්නිවේදන සංකල්පයන්ය.

'සන්නිවේදකයා', 'ගුරු සංකල්පය' ගුරු කොට ගත යුතුය යන්න විවිධාකාර ලෙස ප්‍රකාශ කෙරේ. තමන් දැන අන්‍යයන් දැනුම ඇත්තන් කළ යුතුය යන්න මින් ප්‍රකාශිත අර්ථය යි. බුදුන් වහන්සේ ද සිය භික්සඟනට පැවසූ පරිදි, 'චරථ භික්ඛවේ චාරිකං චරමානු, බහුජන සුඛාය, බහුජන හිතාය' යන්න මෙහිදී සිහි කටයුත්තකි. තම භික්සඟන දැන උගත් පිරිසක් වීම හේතුවෙන් ඔවුන්ගෙන් බණ දහම් උගන්නා ශ්‍රාවක (ග්‍රාහක) මණ්ඩල දැන උගන්වන අයුරු අප වටහා ගත යුතුය. ජනමාධ්‍ය භාවිතයට මෙය අපූරු පසුබිමක් සකසයි. මේ කරුණ මැනවින් පෙන්නුම් කරන්නේ දූතෙය්‍ය සූත්‍රය අනුසාරයෙනි. නැණවත් දේ උගන්වන ගුරු හිමියන් අපේ රටේ බහුලව ගුරු හාමුදුරුවෝ යනුවෙන් භාවිතයට ගැනී පවතී. වඩාත් සමීපව බලන කල්හි ශ්‍රාවක, ග්‍රාහක මණ්ඩල දැනුමැත්තන් බවට පත් කිරීමට නම් භාණක ස්ථානය මැනවින් සන්නිවේදක පෝෂණයේදී තිබිය යුතුය.

'ගුරුන්ටත් අකුරු වරදී' යන ජන කියමනේ සැඟවුණු හෙවත් නිලීනාර්ථ (Hidden meanings) සමුදායක් පවතී. ගුරුන්ට තමන් උගත් දේ වැරදීමට හේතුවක් සොයාගත නොහැකිය. එහෙත් ගැඹුරින් කල්පනා කර බලන විට මෙය ගුරු පුහුණුව පිළිබඳ සංකල්පයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. තමන් නිසි ලෙස ඉගෙනුමක් ලද ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගැන්වීම ගුරු කාර්යයයි. මෙය වරදින්නේ ගුරුවරයා නොමඟ යැවීමෙන් හෝ මංමුළා කිරීමෙනි. ගුරු වෘත්තිය මස්ත බාල්දු වූ කල්හි ද මෙය සිදු වනු වැළැක්විය නොහැකිය. ගුරුන්ට වැරදීම යනු ඔවුන්ගෙන් ඉගෙනුම ලබන සිසුන්ටද වැරදීමකි. එමඟින් මුළු පරපුරකටම වැරදීමකි.

'තමන්ට කවුද ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගැන්නුවේ' යනුවෙන් ඇසීම පෙර සිට පැවත එන ප්‍රශ්නයකි. ඉන් ගම්‍ය වන්නේ සරල ලෙස බලන කල' කවුද තමන්ගේ ගුරුවරයා?' යන්නය. 'මගේ ගුරුවරයා අසවලා' යනුවෙන් පටන් ගෙන 'අසවලා' යයි කී සැණින් කෙනෙකු එක්කෝ නිශ්ශබ්ද වනු ඇත. නැතහොත් තවත් ප්‍රශ්න අසනු ඇත. 'කවුද ඕවා ඉගැන්නුවේ?' යනුවෙන් ඇසීම ද සාමාන්‍යයෙන් සිදුවන්නකි. 'මම අහවල් විශ්වවිද්‍යාලයේ අහවල් ගුරුන්ගෙන් තමයි ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගෙන ගත්තේ' යයි කෙනෙකු පවසන්නේ මහත් ගර්වයකිනි. එහිම විකල්පය ද සිදුවනු අප ඇස් පනාපිටම දැක ගත හැකිය.

'ඔබේ රටේ බොහෝම ඉහළ වර්ගයේ ගුරුවරු ඇති නේද?' යන ප්‍රශ්නය මගෙන් කලකට උඩදී ඇසුවේ මහා සන්නිවේදන ශාස්ත්‍රඥයෙකු වූ මහාචාර්ය විල්බර් ශ්‍රාම් (Wilbur Schramm) මහතාය. මට ප්‍රථම වතාවටත්, අන්තිම වතාවටත් එතුමා මුණ ගැසුණේ හවායි රටේ හොනොලුලු හි පිහිටි ඊස්ට් වෙස්ට්, මධ්‍යස්ථානය (East West Centre) නමින් ප්‍රකට සන්නිවේදන ශාස්ත්‍රාලයේදීය. ශ්‍රාම් මහතා තුළ මා දුටුවේ අතිශය නිහතමානී උත්තම ගති ලක්ෂණ සමුදායකි. එතුමා මගෙන් එබඳු

ප්‍රශ්නයක් ඇසුවේ කිනම් හේතුවක් නිසාද යන්න මට ඒ අවස්ථාවේදී නොවැටහිණ. එහෙත් කල්යත්ම එසේ නගන ලද ප්‍රශ්නයෙන් එතුමා අපේක්ෂා කළ ප්‍රතිචාරය කෙබඳු දැයි මම වටහා ගතිමි. 'ඔව්, මහාචාර්යතුමනි' යයි පැවසූ මගේ මුවින් නිකුත් වදන් වැල මට මතකය. 'අපේ රටේ ඉතාමත්ම ඉහළ වර්ගයේ ගුරුවරු ඉන්නවා. ඒත් මට හරියටම ඔබතුමාට පිළිතුරු දෙන්නට පුළුවන්ද යන්න සැක සහිතයි. ඔබතුමා මගෙන් ඒවාගේ ප්‍රශ්නයක් ඇසුවේ මක් නිසා ද කියලවත් මට තේරුම් ගැනීම අපහසුයි.' 'මම හැම රටකින්ම මෙතැනට එන අයගෙන් මුලින්ම අහන ප්‍රශ්නයක් තමයි, තමන්ගේ ගුරුවරුන් ගැන. කල්පනාවේ නිමග්න වීමට තරම් සාධක සමුදායක් ඉන් බිහි විය. 'මට හමුවූ උත්තම ගණයේ ගුරුවරු කවරහුද?' මම මගෙන්ම ප්‍රශ්නයක් නැඟුවෙමි. මට විටින් විට ඉගැන්වූ ගුරුවරු පෙළ ගැසී මගේ මතක ජවනිකා පිරෙන්නට වූහ. ඇතැම් ගුරුවරුන් අපට ඉගැන්වූ දේ සිහිපත් විය. ඇතැම් ගුරුවරුන් ගේ විවිධ නිර්මාණශීලි ඉගැන්වීම (Creative teaching) මට සිහිපත් විය.

පහුවදා විල්බර් ශ්‍රාම් මහතාගේ දේශනයකදී සන්නිවේදනයේ ගුරු සංකල්පය (Teacher concept in communication) යන්න අන්තර්ගත විෂයය බවට පත් විය. සන්නිවේදනය යන්න සාම්ප්‍රදායිකව මානව සමූහයා අතර විවිධ අර්ථවලින් පැවැත එන අයුරු සාකච්ඡා විය. කෙමෙන් සන්නිවේදනාර්ථ (Communication meanings) යන්න ද බිහි වූ අයුරු අපේ කතාබහට ලක්විය. එකම විෂය ධාරාවක විසිර පැතිර ගිය සන්නිවේදනාර්ථ සමුදායක් තිබිය හැක. මේ තත්ත්වය වටහා ගැනීම එක් පැත්තකින් වදන් ඔස්සේ බිහි වූ අර්ථවලින් කියවෙන දේ හඳුනාගත යුතුය. ඒ සඳහා පුළුල් ලෙස semantics හෙවත් පද අර්ථ පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමට සිදුවේ. semantics යන්න අර්ථ විචාරය ලෙසත්, පද අර්ථ විභාගය ලෙසත් හැඳින ගැනීම අපට උගන්වා ඇත. කෙමෙන් මෙකල එය සන්නිවේදනාර්ථ ලෙසද ගැනේ.

ගුරු සිත	නොරිදවා
වේලාව	නොවරදවා
බැති පෙම්	උපදවා
අකුරු උගනී කුමරු	සොඳවා

යන කාව්‍යශේඛර කවි පද හතර මගේ මුවට නැඟෙන්නේ විවිධ අර්ථ නඟමිනි. 'ගුරු සිත' යන යෙදුම කෙතරම් අපූරුද ? එහි හුදු වාච්‍යාර්ථය ඉක්ම වූ සියුම් සංකල්පයක් ඇතැයි මට හැඟේ. මේ නම් සාමාන්‍ය ගණයේ ගුරුවරයෙක් නොවිය හැකියි. 'මේ නම් සැබැවින්ම උත්තම ගණයේ ගුරුවරයෙකු විය යුතුය' යන හැඟුමක් නිදන්ගත වේ. 'අකුරු උගැනීම' යනු ශාස්ත්‍රඥභාවය ලබා ගැනුමකි. එය පහසුවෙන් ලද නොහැකිය. ඉගෙනුම හා ඉගැන්වීම (learning and teaching) පිළිබඳ පිරිපුන් දැනුමක් ලැබේ. නැණ, නුවණ ලැබ ගැනුමට නම් අකුරු උගත යුතුය. සුභාෂිතයේ එන 'උගත මනා ශිල්පයමයි මතු රැකෙනා' යන්න අපට මෙහිදී සිහිපත් වේ. නැණ නුවණ නොලබා සිටීම යනු අන්ධකාරයේ නිමග්න වීමකි. ගුරු සිත රිදවන්නේ නම් ඉන් ලැබෙන්නේ අනිෂ්ට ප්‍රතිඵලයන්මය. තවද අර්ථයක් වන ''ගුරු'' යනු උත්තම හෙයින් එවන් උත්තමයකුගේ සිත නොරිදවිය යුතු බවයි. ගුරු කෙනෙකුන්ගේ සිත නොහොබනා ලෙස රිදවීම වරදකටත් වඩා 'පාපයක්' බව පෙන්නුම් කෙරෙන ප්‍රබලතම නිදසුන ලැබෙන්නේ දෙව්දත් චරිතයෙනි. දෙව්දත් තම ගුරුන්ගේ සිත රිදවීය.

ගුරු පරපුර (generation of teathing) යනු උත්තම මානව සම්ප්‍රදායකි. එබැවින් ගුරුවරයා යනු හැමටම ඉහළින් සිටින හා හිඳවන කෙනෙකි. මුල්ගුරු, උපගුරු යනාදී යෙදුම් පහළ වී ඇතත් ඒ හැම කෙනෙකුටම නිවාස වන්නේ ගුරු ගෙදරය. ආදිතම යෙදුමක් ලෙස එය සැලකිය හැකිය. රජවරුන්ගේ දූ පුතුන් හෙවත් කුමර, කුමරියන් තම ඉගෙනුම් කටයුතු සඳහා රාජගුරුන් ලෙස පිදුම් ලද දිසාපාමොක් නමින් හැඳින් වූ ගුරුවරු සොයා යාම සම්ප්‍රදායක් විය. 'ගුරු තන්හි තබා සැලකීම' යනු පැරණි සම්භාව්‍ය සාහිත්‍යයේ එන සංකල්පයකි. තම ගුරුන් නමැද ඉගෙනුම් කටයුතු පටන් ගැනීමට ඉන් ඇරඹිණි. ගුරුවරයකු හමුවට යන සිසුවා කළේ, එකත්පස්ව හිඳීමකි. එය ගුරු ගෞරවය ලෙස හැඳින

ගත යුත්තකි. ගුරු ගෞරවය කෙමෙන් දුරස් වනවාත් සමගම ගුරු - ගෝල හෙවත් ගුරු - සිසු පරතරය ද ඇත් විය. ඒ හේතුවෙන්ම ගුරු වෘත්තිය තවත් සාමාන්‍ය වෘත්තියක් බවට පත් වූවාට සැක නැත. 'ගුරු සංගම්' අවශ්‍ය වූයේ ගුරු වෘත්තියේ ගෞරවය රැක ගැනීමටය. ගුරුවරුන්ට ගෞරව කරන සමාජයකට ගුරු සංගම්' අවශ්‍ය නොවේ. ගුරු පූජා පැවැත්වූයේත්, ගුරු දින පැවැත්වූයේත් ගුරුවරුන්ට ගෞරව කරන සමාජ පැවැත්මේ උත්තමාංගයක් වශයෙනි. උත්තම ගණයේ ගුරුවරුන්ට තම සිසුන් විසින් ගුරු පූජා පැවැත්වීම හදවතට එකඟව සිදු වූ ක්‍රියාදාමයක් ය. 'මට ඉගැන්වූ ඇතැම් ශ්‍රේෂ්ඨ ගුරුවරුන් නිසා තමයි අද මේ තත්ත්වයට ඒමට පුළුවන්කමක් ලැබුණේ' යනුවෙන් කෙරෙන ප්‍රකාශන අපට අසන්නට ලැබේ. 'මට ඉතිහාසය ඉගැන්වූ මගේ ගුරුවරුන් මට නිතරම සිහිපත් වෙනවා' යි ශ්‍රී ජවහල්ලාල් නේරුතුමා ප්‍රකාශ කළේය. 'උත්තම ගණයේ ගුරුවරුන් නැති සමාජය වූ කලී, කැලිවලට භේද භින්න වී පැවැතීම වැළැක්විය නොහැකිය' යි චීන මහා දාර්ශනික කොන්ෆියුසියස් (Confusius) ප්‍රකාශ කළේය. 'බොහෝ තීරණ ගැනීමේදී මට මගේම ගුරු වීමට සිදු වූ වාර අපමණය'යි මහත්මා ගාන්ධිතුමා ප්‍රකාශ කළේය. 'ගුරු මහත්ම, මහත්මාවනි' යයි ඇමතූ අනගාරික ධර්මපාලතුමා මෙසේ කීය. 'දරුවන්ට හරි හැටියට අකුරු උගන්වන්න. ඒත් ඒ මදි. ආගම දහම ගැනත් උගන්වන්න. රට බේරා ගැනීමට උගන්වන්න.'

සන්නිවේදනය කෙමෙන් තාක්ෂණය හේතුවෙන් දිගු වී ජන මාධ්‍ය භේදයක් බවට පත්වීමේදී ගුරු කාර්යය (teacher function) ඊට නතු වූ අයුරු ප්‍රථමකොට අපට උගන්වනු ලැබුවේ මහා බ්‍රිතාන්‍ය සන්නිවේදන ශාස්ත්‍රඥයකු වූ රේමන්ඩ් විලියම්ස් (Raymond Williams) සහ ජෝජ් ගාබ්නර් (Geoge Gerbner) විසිනි. ඔවුන් පැහැදිලි කළ මතවාදයන්ට අනුව ජන මාධ්‍ය භාවිතයේදී තෙවැදෑරුම් ධර්මතාව (Three fold function) යළිත් සිහිපත් කරගත හැකිය. ඒවා නම්,

1. Watcher (ආරක්ෂක)
2. Forum (මණ්ඩප)
3. Teacher (ගුරු)

ජන මාධ්‍ය භාවිතයේදී වඩාත් ප්‍රබලත්වයක් දක්වනු ලබන්නේ ගුරු සංකල්පයට අනුකූලවය. ඒ කෙසේ ද යත් සන්නිවේදකයා තම භූමිකාව (Role) කෙමෙන් ගුරුවරයකුගේ කාර්යයට හරවා ග න්නා විට එම සන්නිවේදකයා හා ඔහුගේ හෝ ඇයගේ මාධ්‍ය (media) කෙරෙහි අවනත බවක් (loyalty) දැකගත හැකිවේ. මේ අවනත බව විටෙක ඇල්මකි. තවත් විටෙක ගෞරවයකි. ලිඛිත, ශ්‍රව්‍ය හා දෘශ්‍ය යන මාධ්‍යයන් මගින් මීට කොතෙකුත් නිදර්ශන පැරණි නවීන භේදයකින් තොරව දැන හැඳින ගත හැකිය. දිනපතා ලංකාදීප පුවත්පතේ, කලක් මුළුල්ලේ දිනපතා පළ වූ ශ්‍රී චන්ද්‍රරත්න මානවසිංහයන්ගේ 'වගතුග' තීරු රචනාව කියවූ පාඨක ජනයාට එකල හැඟුණේ තීරු රචකයා හුදු ලේඛකයකු හෝ හිඩැස් පුරවන්නකු (gap writer) නොව එම සීමාවන් ඉක්ම වූ ගුරු සංකල්පයක පිහිටා ඇති බවකි. වගතුග තීරුවේ බෙහෙවින් ගැබ් වූයේ ගුරු උපදේශයන් හා මාර්ගෝපදේශයන්ය. මෙලෙසින් කලක් මුළුල්ලේ 'ඇත්ත' පුවත්පත්හි කතුවැකිය පළ කළේ ද සන්නිවේදනයේ ''ගුරු'' සංකල්පයයි. සමාජයක පවත්නා ඇතැම් විෂමතා දුරු කිරීමට ජනමාධ්‍ය කාර්යභාරය උපයෝගී කරගත හැකිය. මෙබඳුම ගුරු සන්නිවේදන සංකල්පය ශබ්ද මාධ්‍යයේ ප්‍රබලත්වයටද හැරවිය හැකිය. මෙහිදී නිවේදකයාගේ කාර්යභාරය මුල් තැනක් ගනියි. නිවේදකයකුට තම ශ්‍රාවක මණ්ඩලය වෙත කෙතරම් සමීප විය හැකිද යන්න උරගා බැලීමේ සමීක්ෂණ රැසක් බීබීසි ලෝක සේවය (BBC World Service) මඟින් පවත්වන ලදි.

ඉන් ප්‍රධාන සාධකය ලෙස සලකනු ලැබුවේ තොරතුරු විකාශනයේ (information dissemination) හි අන්තර්ගත වූ නිරවද්‍යතාවයි (accuracy) 'නිවැරදිව දැන ගන්න. නිවැරදිව සන්නිවේදනය කරන්න' යනු ලෝක සේවයේ ප්‍රථම අධ්‍යක්ෂවරයා වූ ජෝන් රීච් (Johe Reich) ගේ මතය විය.

'යමක් දැන ඉගෙන සිටීම එසේ නොදැන සිටීමට වඩා හැම අතින්ම යහපත් බව ප්‍රකාශ කෙරේ. ඇතැම් විටෙක සාමාන්‍ය වශයෙන් හෝ නීතිය (law) නොදැන සිටීම හේතුවෙන් දඬුවම් ලැබීමට හේතු කාරක බව පෙනී යයි. 'දැනගෙන ගියොත් කතරගම, නොදැන ගියොත් අතරමඟ' යන කියමනින් මෙබඳු බොහෝ දේ ස්වදේශික වශයෙන් පළ කෙරේ.

'මඟ හොඳට තිබේ නම්
යන්න දැසත් පෙනේ නම්
කිම බැදිවල යන්නේ
මංමුළා වූ එකෙකු සේ'

යන්න ඔවදන් මුසු ආප්ත කවි පද හතරක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

ඉගෙනුම් විධික්‍රම (learning techniques or methods) ලෙස බෙහෙවින් ව්‍යවහාරයේ පවතී. යම්කිසි කාර්යයක් මැනවින් හා විධිමත් ලෙස ඉගෙනුම ලැබීම ඉන් අදහස් කෙරේ. පුහුණුවකින් කිසියම් කාර්යයක් සංයුක්ත විය යුතු බවක් ඉන් ගම්‍ය කෙරේ. නුපුහුණු වෛද්‍යවරයකුට නිසි වෘත්තීය පුහුණුව සඳහා පරිවාස කාලයක් ඇත. මෙහිදී තම වෛද්‍ය වෘත්තික පුහුණුව මැනවින් ලද හැකිය. එම සුදුසුකම නොලබා මැනවින් ඉගෙනුම ලද තැනැත්තා වෛද්‍යවරයකු වශයෙන් නොසැලකේ. යුද භටයකු වීමට ද පුහුණුවක් ලද යුතුය. ඉන් තොරව යුද බිමට යා නොහැකිය.

මා ඇසූ එක්තරා රංග ගුරුතුමකු පිළිබඳ සැබෑ කතාවකින් මේ සටහන් පෙළ සමාප්ත කිරීමට කැමතියි. ඒ කතාවේ මතුපිට පෙළට වඩා වැදගත් වන්නේ ඉගෙනීම හා ඉගැන්වීම පිළිබඳ යටි පෙළයි.

එක්තරා අධ්‍යාපන ඇමතිවරයෙක් එක්තරා රංග ගුරුතුමකුගේ කතාවකට කන්දී සිට මෙහෙම කියනවා.

'ගුරුතුමනි, ඔබ දන්නා පරිදි මම තමයි මේ රටේ අධ්‍යාපනය භාර ඇමතිතුමා. මම ඔබතුමාගේ කතාව ඉතා ආසාවෙන් අසා සිටියා. මටත් නිකමට වාගේ හිතුනා රංග කලාව ඉගෙන ගැනීමට ඇත්නම් කියලා. මේ නිසා මම කල්පනා කළා, ඔබතුමාත් මගේ අමාත්‍යාංශයේ උපදේශක තනතුරකට පත් කරන්නට. එවිට ඔබතුමන්ට පුළුවන්කමක් ලැබේවි මට හිතෙනවා අපේ ගුරුවරුන්ට රංග කලාව පිළිබඳ හොඳ දැනුමක් ලබාදීමට.'

ඇමතිවරයාගේ මේ කතාව අසා සිටි රංග ගුරුතුමා මොකක්ද කීවේ?
'බොහොම ස්තුතියි ඇමතිතුමනි, මම ඒ තනතුර භාර ගන්නට ඒ හැටි කැමැත්තක් නැහැ.'
'ඒ මක් නිසාද?'
'එවිට මට සිදු වන්නේ මා තුළ ජීවත් වන රංග ගුරු මියගොස් වෙන කෙනෙක් මතුවීමයි.'
'එසේ නොවන්නට වගබලා ගත නොහැකිද?'
'එසේ වීමට නම් මම, මට හුරු රංග කලාවේම නියැළි සිටිය යුතුයි.'
'උපදේශක තනතුර භාර ගන්න්න නැද්ද?'
'නැහැ. එය මට කටු ඔටුන්නක් වේවි.'
ඇමතිවරයා බොහෝ වේලා කල්පනාවෙන් බලා සිටියා රංග ගුරුවරයා දිහා.

<u>*2017.01.04*</u>